

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2392/2017
22.03.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др. Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер-Поповић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Привредно друштво за спољну и унутрашњу трговину „АА“ из ..., кога заступа пуномоћник Горан Новаковић, адвокат из ..., против тужене Народне банке Србије из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр. 6419/15 од 23.12.2016. године, у седници већа одржаној дана 22.03.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца „АА“ из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр. 6419/15 од 23.12.2016. године.

Образложење

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж бр. 6419/15 од 23.12.2016. године у ставу првом изреке одбио жалбе странака као неосноване и потврдио првостепену пресуду Вишег суда у Београду П бр. 877/14 од 09.07.2015.године у делу става првог изреке којим је делимично усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 1.947.325,02 динара и у ставу другом изреке којим је одбијен тужбени захтев за износ од 37.692.283,00 динара. Ставом другим изреке, другостепене пресуде преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на износ од 1.974.325,02 динара исплати законску затезну камату почев од 20.05.2009.године па до коначне исплате. Тужбени захтев за обавезивање тужене да тужиоцу на име накнаде штете поред досуђеног износа исплати и износ од 654.349,98 динара са припадајућом каматом одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке другостепене пресуде преиначено је решење о трошковима поступка, те је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова целог поступка исплати износ од 237.166,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битних повреда одредаба парничног

поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињених пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. ЗПП и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревизијом се не указује на постојање других апсолутно битних повреда одредаба парничног поступка које су прописане као ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП. Неосновано је указивање ревидента на битну повреду поступка учињену пред другостепеним судом поступањем противно одредби члана 191. ЗПП који регулише однос примарног и евентуалног захтева.

Према одредби члана 191. став 2. ЗПП тужилац, може два или више тужбених захтева у међусобној вези истаћи у тужби тако да суд усвоји следећи ако нађе да онај претходно истакнути није основан. То подразумева да се ради о различитим захтевима. Када се захтевима тражи иста чинида, исплата новчаног износа, то што је захтев опредељен у динарима или у иностраној валути не чини да се захтеви налазе у односу примарног и евентуалног.

Према утврђеним чињеницама, у парници по предлогу тужиоца Привредни суд у Београду је решењем од 27.11.1998. године одредио привремену меру којом је наложио претходнику овде тужене ЗОП Филијала Стари Град да првотуженој у том спору „ББ“ из ... или трећем лицу по њеном налогу ускрати са рачуна исплату новчаног износа и то динарске противвредности 54.132,07 УСД; 461.735,92 ДМ и 120,91 ГБП, као и да друготуженом у том спору „ВВ“ из ... или трећем лицу по његовом налогу ускрати са рачуна исплату динарске противвредности 54.132,07 УСД и 342.028 ДМ. Наведено решење је заведено у евиденцију редоследа приоритетних налога за плаћање. Међутим, супротно привременој мери претходник туженог је дозволио да дужник тужиоца, уговорима о цесији који су реализовани у периоду од 13.03.1999. године до 13.10.1999. године, ускрати прилив средстава на свој рачун у износу од 12.668.537,59 динара, јер је исти износ уплаћен на рачун цесионара „ГГ“. Прва уплата по уговорима о цесији извршена је 13.03.1999. године у износу од 3.000.000,00 динара. Правноснажном пресудом од 30.06.2005. године, наложено је предузећу „ВВ“ да тужиоцу исплати главни дуг у износу од 174.876,13 евра и 54.132,07 долара са припадајућим каматама све у динарској противвредности, као и припадајућу домицилну камату на износ од 342.028 ДМ у динарској противвредности на дан исплате. Предлог тужиоца за дозволу извршења је одбијен решењем суда од 19.02.2009. године, јер је предложено извршење на непокретности које нису легализоване, нити постоји доказ о праву својине извршног дужника. На рачун дужника тужиоца по налогу тужене враћен је износ од 654.349,98 динара и тај износ се налазио блокиран почев од 18.01.2008. године на рачуну тужиоцевог дужника по основу привремене

мере. Тужилац није поднео захтев за спровођење извршења на овим новчаним средствима. На дан 13.09.1999. године када је почела реализација уговора о цесији и цесионару уплаћен износ од 3.000.000,00 динара, привремена мера је гласила на износ од 2.628.675,00 динара по зван ичном средњем курсу НБЈ.

Код овако утврђених чињеница другостепени суд је закључио да је на дан 13.03.1999. године због реализације цесије тужилац претрпео штету у износу од 2.628.675,00 динара, јер би наведени динарски износ био блокиран по привременој мери. Како је на рачун дужника тужиоца враћен износ од 654.349,98 динара и блокиран реализацијом привремене мере, што тужилац није искористио спровођењем извршења на том износу, за тај износ умањио је штету тужиоца, те нашао да је тужиочево потраживање основано за износ од 1.974.325,02 динара са каматом од 20.05.2009. године, као даном када је постало правноснажно решење о одбијању предложеног извршења тужиоца, јер је по становишту другостепеног суда, то дан када је за тужиоца наступила штетна последица услед непоступања туженог по одређеној привременој мери. Стога је применом члана 154, 186. и 192. ЗОО преко износа правноснажно досуђеног другостепеном пресудом тужбени захтев одбио.

Ревизијом тужиоца спори се одбијање тужбеног захтева за накнаду штете преко досуђене јер је по становишту ревидента досуђена штета у симболичном износу. Досуђеном штетом не надокнађује се тужиоцу као оштећеном имовина коју би имао да се штета није десила. Другостепени суд је по становишту ревидента погрешно одлучио о три спорна питања, односно да ли се штета мора изразити у девизном или динарском износу, колико она износи и када доспева, односно од када тужилац има право на законску затезну камату на досуђени износ штете. Тужилац је имао правноснажно досуђено девизно потраживање, које је било обезбеђено привременом мером, коју тужени није спровео. Стога тужилац сматра да висина досуђене штете не може бити нижа од динарске противвредности досуђених девизних износа на дан извршења у смислу правила из члана 395. ЗОО. Указује да су штетне последице за тужиоца наступиле правноснажношћу и извршношћу пресуде од 30.06.2005. године, јер је тада тужилац могао да намири своје досуђено девизно потраживање, па је то тренутак када су штетне последице настале. Због тога је суд морао да примени правило о потпуној накнади штете у смислу члана 190. ЗОО и туженог обавезе да тужиоцу плати износ потраживања које није обезбеђено привременом мером и припадајући затезну камату по протеклу парационог рока од правноснажности наведене пресуде, а то је 27.12.2006. године, односно извршности која је наступила 28.02.2007. године. Штета је досуђена у динарском износу иако је претходним укидним решењем Апелациони суд у Београду изразио правни став да се висина штете може изразити само у девизном износу са затезном каматом која припада девизним потраживањима. Оспорио је и примену одредбе члана 192. став 1. ЗОО, те свој допринос настанку штете који би могао ослободити туженог кривице за непоступање по привременој мери и онемогућавање тужиоца да наплати досуђено потраживање. Оспорио је и став другостепеног суда да је потраживање тужиоца доспело даном сазнања да не може спровести извршење на непокретностима

извршног дужника, а у смислу члана 186. ЗОО. Ревидент сматра да се штетна радња туженог дешавала од децембра 1998. године када је примио решење о привременој мери, а затим противно привременој мери дозволио платни промет тужиочевог дужника путем цесије у укупном износу од 12.609.211,90 динара, те наставио да не спроводи привремену меру све до 28.02.2007. године, када је пресуда којом је утврђено потраживање тужиоца постала извршна. Управо тога дана тужилац би да је тужени поступао по привременој мери, могао да наплати своје новчано потраживање у динарској противвредности на дан 28.02.2007. године. После тог датума штета се увећавала за припадајућу затезну камату и курсне разлике. Стога по становишту ревидента тужиочева штета не може бити мања од износа досуђеног тужиоцу правноснажном пресудом у динарској противвредности на дан 28.02.2007. године, јер је штетна последица први пут настала управо тога дана.

Правилно је другостепени суд применио материјално право правноснажно усвајајући тужбени захтев за 1.974.325,02 динара са законском затезном каматом од 20.05.2009. године па до исплате, док је у преосталом делу тужбени захтев одбијен. Привремена мера коју је тужилац издејствовао у парници против свог дужника гласила је на динарски износ, који представља противвредност одређених девизних износа. Штетна радња је предузета када је реализован први уговор о цесији 13.03.1999. године. Том реализацијом је осујећено извршење привремене мере до износа од 3.000.000,00 динара. На дан предузимања штетне радње износ на који је одређена привремена мера је 2.628.675,00 динара, јер је иста одређена у динарском износу који представља противвредност одређеног девизног износа. Стога је правилан закључак другостепеног суда да наведени динарски износ представља висину тужиочевог штете, јер би за тај износ био блокиран рачун тужиочевог дужника по привременој мери од 27.11.1998.године. Код неспорно одређене привремене мере у динарском износу, блокада рачуна није могла пратити раст курса валута и повећавати динарску блокаду рачуна у складу са растом валута. Стога, без обзира што је правноснажном пресудом дужник тужиоца обавезан на исплату главног дуга у валути са каматом, а све у динарској противвредности на дан исплате, привременом мером је тужилац имао обезбеђено потраживање само за износ од 2.628.674,00 динара. За тужиоца је штета наступила са даном правноснажности решења којим је одбијен предлог за извршење, јер извршење није могло да се спроведе на означеној непокретној имовини. Тада је тужилац са рачуна свог дужника могао наплатити враћени износ од 654.349,98 динара, јер се он налазио блокиран по основу спроведене привремене мере. Стога је правилно умањен динарски износ на који је гласила привремена мера до висине износа у коме је тужилац могао наплатити своје потраживање по основу блокираних средстава у реализацији привремене мере. На тај начин је и обрачуната досуђена штета тужиоцу у износу од 1.974.325,02 динара. То је штета коју је тужилац без своје кривице претрпео радњом тужене у неспровођењу привремене мере. Тај износ није и не треба да буде једнак износу ненаплаћеног потраживања тужиоца према његовом дужнику, а по основу правноснажне и извршне пресуде. То је износ који је тужилац према свом дужнику могао намирити у извршном поступку да је тужена спровела привремену

меру. Износ штете је сразмерно умањен за допринос тужиоца. Стога је правилном применом одредаба члана 154, 186. и 192. ЗОО другостепеном пресудом одлучено о тужбеном захтеву.

Да није било штетне радње тужене, односно да је привремена мера спроведена иста би била реализована на дан 13.03.1999. године. Тада је на рачуну тужиоцевог дужника могао бити евидентиран прилив новца и тада се привремена мера могла реализовати. На тај дан се мора обрачунати и динарска противвредност девизног износа на који гласи привремена мера сагласно члану 395. ЗОО, јер је то дан када је меру било могуће реализовати. Стога, се тужилац не може позивати на одредбу члана 190. ЗОО и курсне разлике, које су у динарском износу повећале износ његовог потраживања према дужнику. Јер, тужени није дужан да тужиоцу накнади његово потраживање према дужнику, већ само да отклонити штету која је настала услед његове штетне радње, односно пропуштања.

На основу изложеног и члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одбио ревизију тужиоца као неосновану и одлучио као у изреци ове пресуде.

Председник већа-судија
др. Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић